

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Пояснювальна записка

до дипломного проекту
бакалавра
на тему

**НАТЮРМОРТ «СХІДНІ СОЛОДОЩІ» ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ДЕКОРАТИВНОГО НАТЮРМОРТУ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Виконав: студент 4 курсу, групи 40 ОМ
напряму підготовки
(спеціальності)
023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво,
реставрація
Павлухіна Олександра Сергіївна

Керівник: Цебенко Л. І., старший викладач
кафедри образотворчого
мистецтва Національного
педагогічного університету імені
М. П. Драгоманова

Рецензент: Сова. О.С., кандидат
педагогічних наук, доцент
кафедри образотворчого
мистецтва Національного
педагогічного університету імені
М. П. Драгоманова

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені М. П. ДРАГОМАНОВА

Факультет педагогіки і психології

Кафедра образотворчого мистецтва

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтва, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

професор Шевнюк О.Л.

“ 29 ” жовтня 2019 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУ

Павлухіна Олександра Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) «Натюрморт «Східні солодоці» та методика навчання декоративного натюрморту учнів закладів загальної середньої освіти »

керівник роботи (проекту), Цебенко Любомир Іванович, ст. викладач

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від “ 29 ” жовтня 2019 року

№ 2

2. Строк подання студентом роботи (проекту) **30 квітня 2020 року**

3. Вихідні дані до роботи (проекту) Створити самобутню декоративну композицію та розробити методи проведення занять з декоративного малювання у позашкільних навчальних закладах

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) конкретизувати сутність поняття «декоративне малювання»;

- виявити вплив декоративного малювання на розвиток художнього смаку учнів;

- систематизувати методи організації занять з декоративного малювання ;

- проаналізувати художній пошук та створити декоративний натюрморт «Східні солодоці»

Теоретичний: пошук інформації, розробка методичних питань, висновки.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Лляне полотно 70x80, акрилові фарби, пензлі

6. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Цебенко .Л.І старший викладач кафедри образотворчого мистецтва	09.2019 	10.2019
2	Сова.О.С доцент кафедри образотворчого мистецтва	09.2019 	04.2010

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Затвердження теми дипломного проекту	02.09.2019 р.	Викон.
2.	Збір теоретичного, практичного та творчого матеріалу до дипломного проекту	Жовтень – грудень 2019р.	Викон.
3.	Затвердження ескізів дипломного проекту	Грудень 2019р.	Викон.
4.	Творча робота над дипломним проектом	Зима-весна	Викон.
5.	Формулювання висновків дипломного проекту	13.05.2020 р.	Викон.
6.	Попередній захист проекту	27.05.2020 р.	Викон.

7. Дата видачі завдання **2 вересня 2019 р.**

Студент

(підпис)

Павлухіна О.С.

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

ст. викладач Цебенко Л. І.

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

звання)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломної роботи (проекту) і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту (декана факультету).
2. Розробляється керівником дипломної роботи (проекту). Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210 и 297 мм), 2 сторінк

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

Направляється студент Павлухіна Олександра Сергіївна

(прізвище та ініціали)

до захисту дипломної роботи (проекту)
за напрямом підготовки **02 Культура і мистецтво**
спеціальністю **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

на тему: «Натюрморт «Східні солодоці» та методика навчання
декоративного натюрморту учнів Закладів Загальної Середньої Освіти »

(назва теми)

Дипломний проект і рецензія додаються.

Декан Факультету

проф.Олефіренко Т.О.

(підпис)

Довідка про успішність

Павлухіна Олександра Сергіївна

(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на факультеті педагогіки та психології з 2016 року до 2020 року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки, спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 4,8%, добре 38,1%, задовільно 57,1%;

шкалою ECTS: А 4,8 %; В 16,7 %; С 21,4 %; D 28,6%; E 28,6%.

Секретар факультету

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи (проекту)

Студент (ка) Павлухіна Олександра Сергіївна виконала дипломну роботу «Натюрморт «Східні солодоці» та методика навчання декоративного натюрморту учнів Закладів Загальної Середньої Освіти». Декоративний натюрморт виконаний у традиційній для цього жанру техніці і своєрідній авторській манері.

Проаналізувавши в пояснювальній записці історію становлення декоративного живопису, студентка демонструє не випадковість вибору теми дипломної роботи, переконливо доводить образотворчий потенціал обраної техніки та доцільність її застосування.

Кваліфікаційна робота виконана на достатньому професійному рівні та заслуговує на позитивну оцінку.

Керівник роботи (проекту)

ст. викладач Цебенко Л.І.

13 травня 2020 року

Дипломний проект розглянуто

Студент Павлухіна Олександра Сергіївна

(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

професор О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).

2. Формат бланка А5 (148 и 210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ
Павлухіної Олександри Сергіївни
(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**
ОКР **бакалавр**

Тема дипломної роботи

**«НАТЮРМОРТ «СХІДНІ СОЛОДОЩІ» ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ДЕКОРАТИВНОГО НАТЮРМОРТУ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»**

Матеріали *полотно, акрил*

1. Актуальність теми

На заняттях з образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти приділяється значна увага виконанню натюрмортів. Не зважаючи на досить багатий мистецтвознавчий та дидактичний матеріал, у дослідженнях бракує розкриття питань щодо застосування декоративного натюрморту та прийомів стилізації, доступних дітям на заняттях з образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти. Тому вважаємо тему дипломного дослідження важливою і актуальною.

2. Позитивні якості роботи

Проаналізувавши в пояснювальній записці історію становлення декоративного живопису і, зокрема, натюрморту, студентка демонструє невипадковість вибору теми дипломної роботи, намагається показати образотворчий потенціал обраної техніки та доцільність її застосування. Було виконано певну підготовчу роботу, що дозволило зробити відповідні практичні та теоретичні висновки щодо художніх і технологічних її аспектів.

У декоративному натюрморті, виконаному у традиційній для цього жанру техніці і своєрідній авторській манері, дипломантка вводить нас у світ побутових предметів, несподіваних за розміром і обрисом форм, в пошуку виразної композиції свідомо нехтує лінійною і повітряною перспективами. Яскраві кольори надають роботі святковості.

Досвід і знання, набуті в час виконання дипломного проєкту, збагатили мистецький досвід дипломантки і стануть у пригоді в подальшій творчій та педагогічній діяльності.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

Висновки і рекомендації, зроблені в дипломному проєкті, можуть бути використані у педагогічній діяльності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

4. Наявність недоліків

Домінуючий темний фон об'єднує і гармонізує кольори, виконуючи за автора важливу частину роботи, моделювання форми і техніка письма могли б бути кращими.

4. Загальна оцінка роботи

Кваліфікаційна робота виконана на достатньому фаховому рівні та заслуговує на позитивну оцінку.

Науковий керівник

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

(підпис)

Цебенко Л.І.

(прізвище, ініціали)

« 15 » травня 2020 р.

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Павлухіної Олександри Сергіївни _

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

ОКР **бакалавр**

Тема дипломної роботи :

**НАТЮРМОРТ «СХІДНІ СОЛОДОЦІ» ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ДЕКОРАТИВНОГО НАТЮРМОРТУ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

1. Висновок про ступінь відповідності виконаної роботи дипломній кваліфікації і профілюючій спеціальності
Робота виконана на достатньому фаховому рівні і відповідає рівню кваліфікації бакалавра з профілюючої спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

2. Перелік позитивних якостей роботи (з виділенням елементів творчості)

Дипломантка намагалася у своїй кваліфікаційній роботі передати специфічний східний настрій через жанр натюрморту, виконаного у декоративній стилістиці, що їй вдалося в певній мірі. Творча робота має зрівноважену композиційну побудову, виконана у яскравій колірній гамі, яка додає композиції позитивного настрою.

3. Перелік основних недоліків роботи

*Нажаль рівень виконання як творчої частини кваліфікаційної роботи, так і методичної, є низьким. У своєму дипломному проекті студентка не змогла підтвердити професійне володіння художніми матеріалами. Стилізація об'єктів подається за різним принципом, що унеможливує цілісне сприймання твору. У конструктивній побудові предметів наявні помилки. Рівень володіння методикою навчання учнів закладів загальної середньої освіти декоративного натюрморту є посереднім. Обсяг методичної частини кваліфікаційної роботи є недостатнім.*_____

4. Загальна оцінка роботи

Кваліфікаційна робота виконана на середньому рівні й заслуговує задовільної оцінки

5. Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації

Дипломантці можна присвоїти кваліфікаційний рівень бакалавра

Рецензент Сова Ольга Сергіївна_____

(підпис)

Сова О.С.

(прізвище, ініціали)

Кандидат педагогічних наук,
доцент

кафедри образотворчого мистецтва
М.П. Драгоманова

НПУ імені

(вказати вчений ступінь, наукове звання, посада та місце роботи)

18 » травня 2020 р.

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки бакалаврської роботи

Комісією з академічної етики кафедри образотворчого мистецтва
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова здійснено
перевірку бакалаврської роботи на тему:

**Натюрморт «Східні солодощі» та методика навчання
декоративного натюрморту учнів ЗЗСО _____**

_____ Тема бакалаврської роботи затверджена на засіданні Вченої ради
факультету педагогіки і психології, протокол №2 від 29 жовтня 2019р.

тудентки (та) 4 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація щодо дотримання норм академічної етики.

ППП студента Павлухіна О. С.

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було
згенеровано системою виявлення збігів/ідентичності/схожості компанії
UNICHECK, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з
варіантів*):

1) Комісією *не виявлено* академічного плагіату. Дана бакалаврська робота
оже бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

**2) Комісією частково виявлений (8,5%) академічний плагіат, а саме
порушення процедури цитування наукових джерел. Дана
бакалаврська робота може бути допущена до захисту на засіданні
Екзаменаційної Комісії.**

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту
академічного плагіату додається). Дана бакалаврська робота не може бути
допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії
Секретар комісії

Шевнюк О.Л.
Сова О.С.

Дата 14 травня 2020 р.

Павлухіна диплом

Завантажено: 05/17/2020

| Перевірено: 05/17/2020

● Matches ● Цитата ● Використані джерела ● Заміна символів

Matches

Цитати

Використані

Matches

ЗМІСТ

ВСТУП	12
Розділ 1. Декоративний натюрморт в образотворчому мистецтві	15
1.1. Історичний екскурс становлення декоративного натюрморту	18
1.2. Технологічний процес виконання натюрморту «Східні солодощі»	
Розділ 2. Методика навчання декоративного натюрморту в закладах загальної середньої освіти	21
2.1. Аналіз педагогічного досвіду навчання дітей декоративного натюрморту в умовах закладу загальної середньої освіти	21
2.2. Методичні особливості навчання декоративного натюрморту в закладах загальної середньої освіти	23
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Всебічний розвиток особистості – одна з головних задач естетичного виховання і художньої освіти дітей. Естетичне виховання – це тривалий і нелегкий процес. Перші художні враження дитина отримує безпосередньо освоюючи різні види творчої діяльності. Мистецтво розвиває в людині високих естетичних почуттів, вчить його сприймати прекрасне всебічно. Тому з раннього дитинства необхідно виховувати любов і інтерес до образотворчого мистецтва [9].

Основним фактором навчання, виховання та професійної орієнтації підростаючого покоління, підготовки дітей до активної участі у формуванні художнього потенціалу країни є активізація роботи вчителів з розвитку дитячого творчого потенціалу. Завдання педагога – привернути увагу учнів до самостійної художньої діяльності, змусити кожну дитину по-новому подивитися на навколишню дійсність, розгледіти незвичайну суть в звичних предметах [8, 10].

Актуальність теми. Декоративний натюрморт має великий вплив на розвиток мистецьких умінь і навичок в учнів. На заняттях з образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти приділяється значна увага виконанню натюрмортів. Але аналіз науково-методичних досліджень показує, що ця галузь недостатньо висвітлена і систематизована.

Натюрморт завжди був предметом уваги багатьох мистецтвознавців М.Голубця, С.Гординського, М.Жука, Д.Антоновича, П.Балицького, В.Овсійчука, А.Банцекової, Л.Владича, М.Вороного, І.Врона, М.Зубар, Ф.Ернста, П.Ковжуна, Є.Кузьміна, Ю.Меженко, В.Січинського, С.Таранушенко, Д.Чукіна, О.Логутенко [21, 27]. Значним внеском до вивчення творчості провідних українських митців є монографічні дослідження В.Павловського, П.Білецького, Л.Соколюк, Р.Яціва, Ю.Бірюльова, Є.Антоновича, І.Удріс. Особливості розвитку декоративного натюрморту

висвітлені в працях І.Болотіної, І.Данилевського, А.Пучкова, І.Раджабова, В.Садкова, А.Триселерова, Г.Черлінка, Т.Шпікалової та ін. [19].

Не дивлячись на досить багатий мистецтвознавчий та дидактичний матеріал, у дослідженнях бракує розкриття питань щодо застосування декоративного натюрморту та прийомів стилізації, доступних дітям на заняттях з образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти.

Тому вважаємо тему дипломного дослідження важливою і актуальною.

Мета роботи. Обґрунтувати методику навчання основам декоративного живопису в закладах загальної середньої освіти; створити авторський натюрморт «Східні солодощі».

Дана мета дозволила сформулювати такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати наукову літературу за темою дослідження, розкрити сутність та головні ознаки декоративного натюрморту.
2. Дослідити становлення і розвиток декоративного натюрморту на різних етапах історії.
3. Адаптувати узагальнений теоретичний матеріал до практичного застосування прийомів стилізації для дитячої аудиторії.

Об'єкт дослідження – процес навчання образотворчого мистецтва учнів закладів загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – методика навчання основам декоративного живопису на заняттях з образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти.

Для розв'язання поставлених завдань дослідження були використані такі теоретичні та емпіричні **методи**: аналітичний – для вивчення мистецтвознавчої, психолого-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми; систематизація, класифікація та узагальнення – для визначення сутності та змісту навчання основам декоративного живопису в системі неформальної освіти; системно-структурний – для виявлення структури методів навчання основам декоративного живопису в загальноосвітній школі; моделювання – для проектування оптимальних методів навчання основам декоративного живопису

на заняттях з образотворчого мистецтва; спостереження – для виявлення ефективності пропонованої методики.

Наукова новизна дослідження:

- адаптовано, узагальнено теоретичні матеріали застосування прийомів стилізації для дитячої аудиторії;
- виявлено закономірності освоєння підлітками, які навчаються у закладах загальноосвітньої освіти, прийоми стилізації форми в натюрморті;
- конкретизовано особливості творчого композиційного і колористичного пошуку в процесі роботи над авторським проектом «Східні солодоці»;
- уточнено мету і зміст навчання основам декоративного живопису на заняттях з образотворчого мистецтва;
- подальшого розвитку набули уявлення про вплив образотворчого мистецтва на формування особистості учнів.

Практичне значення дослідження полягає в розробці рекомендацій щодо впровадження в практику закладів загальної середньої освіти, методики навчання основам декоративного живопису, яка може бути продуктивно використана з метою вдосконалення кваліфікації вчителів мистецьких дисциплін, процесу образотворчого навчання дітей в закладах загальної середньої освіти, збагачення методичної складової художньо-педагогічної практики, а також професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Розділ 1. Декоративний натюрморт в образотворчому мистецтві

1.1. Історичний експурс становлення декоративного натюрморту

Людство здавна створює речі, користуючись ними щодня, але часто звикаючи, не помічає їх. І тільки для проникливого погляду художника відкривається їх приховане значення, тільки з ним вони вступають в мовчазний діалог, виразно розповідаючи про звичаї, смаки і устрій життя, досягнувши дивовижної довершеності в передачі різноманіття предметів матеріального світу. Натюрморт затвердив естетичну значущість звичних буденних речей [4, 9]. Головне завдання мистецтва – пробуджувати в людині прекрасне, змушувати її думати, відчувати, завдання художника – привернути увагу глядача, викликати в ньому почуття причетності хвилюваннями, вираженими в картині, змусити поглянути на навколишній світ з нового боку, побачити в звичайних предметах, надзвичайну суть. Натюрморт майже не досліджували, про нього згадували зазвичай побіжно. Він існував і не міг цього не робити, тому що завжди був однією з тих безпосередніх ниток, які пов'язують художників-реалістів з природою, життям, їх красою. Кожне століття висувало своїх майстрів натюрморту, в їхніх картинах втілювалися художні ідеали часу, своєрідність і експресія пластичних засобів, властивих як для тієї чи іншої історичної епохи, індивідуальності окремих художників [4, 27].

Натюрморт є найкращим засобом вивчення закономірностей форми, освітленості і кольору. В образотворчому мистецтві натюрмортом (від франц. «*natur morte*» – «мертва природа») називають зображення неживих предметів, об'єднаних в єдину композиційну групу. Речі в натюрморті цілеспрямовано згруповані в єдиному середовищі, утворюючи світ реальності, яка змінена людиною та є штучною [1, 19].

У натюрморті виражається ставлення людини до світу, що оточує. У ньому розкривається те розуміння прекрасного, яке властиве художнику як людині свого часу. Мистецтво речі здавна, ще задовго до трансформації в

самостійну область художньої творчості, було невід'ємною частиною будь-якого значущого твору.

Декоративний натюрморт – явище порівняно нове, що з'явилося у к. ХІХ – поч. ХХ століття, в епоху зародження хвилі найрізноманітніших напрямків [16, 19, 26]. Представники даного напрямку А. Матісс, П. Кончаловський П. Сезанн, П. Гоген, В. Ван Гог, І. Машков, О. Купрін (Дод. Б, рис. 3, 4, 5, 6, 11, 12).

Жанр натюрморт різноманітний і показовий у процесі освоєння прийомів декоративної стилізації. У декоративному натюрморті ключову роль має здібність художника творчо інтерпретувати оточуючу дійсність, знаходити крайню виразність кожного об'єкту і вносити до неї власне ставлення [18].

Важливу роль у створенні ефекту декоративності твору грають декор, (у т.ч. орнамент або його деталі). Декоративність є одним з головних художніх засобів творів декоративно-прикладного мистецтва. Вона властива і творам образотворчого мистецтва, як станковим, так і монументально декоративним [18].

Декоративними натюрмортами називають ті, головним призначенням яких є прикраса чого-небудь, а саме, інтер'єру. Взагалі натюрморт як жанр образотворчого мистецтва має великі можливості для декоративної стилізації – йому за визначенням складно бути не декоративним.

Розглянемо, як вирішували питання художники, що працювали у декоративній манері. «Петроградські» натюрморти К. Петрова-Водкіна (Дод. Б, рис. 1) створюють непрості образи, які мають певне значення, несуть в собі глибоке, філософське осмислення сучасності. І все ж в цих роботах декоративність присутня, тобто вони не тільки несуть почуття і думки, але й можуть прикрашати [16, 25].

Кубісти П. Пікассо, Ж. Брак передавали простір і форми, зображуючи предмети художньо-аналітичним методом (Дод. А, рис. 7, 8, 9, 10). Вони розкладали їх на прості геометричні фігури і об'єми, чим демонстрували їх внутрішню конструкцію. Використовуючи кольори, митці виділяли окремі

грані предмета, розбивали об'єм. Саме це підсилювало декоративність творів: змінювало їх форми, робило їх плоскими, а панно – різнокольоровими. Пабло Пікассо працював саме в такій техніці і використовував прийом стилізації, спрощуючи форми до максимально простих форм. Пікассо винайшов систематичність плоских взаємопов'язаних колірних плям, вони розподілялися по полотну. Різні форми з різними фактурами створювали додаткові колірні ефекти [24].

Фовісти, протестуючи проти традицій в живописі ХІХ століття, використовували ритмічні композиції дуже гостро, грали на контрастах колірних рясих плям. Надихалися «спрощеним» середньовічним і східним мистецтвом. А. Матісс, А. Дерен експериментували з кольором і фактурою: кольори були сяйні, густі, а мазки – фактурними (Дод. А, рис. 5, 6). У Матісса натюрморти мають прозору колірну гамму, їх лінійні ритми композиції дуже пластичні, м'які, музичні; цим створюється декоративне і композиційне поєднання всіх компонентів. Його натюрморти вважають декоративно-експресіоністичними [16].

Під впливом майстрів кубізму і фовізму створював свої декоративні натюрморти І. Машков. Він широко використовував колір і фактуру. У своїх полотнах міг навмисно збільшити розміри деяких речей, щоб посилити, наприклад, ефект зрілості плода, використовував досить рухливий стиль письма.

Також, використовував досить декоративні тенденції в своїх роботах Б. Кустодієв, поєднуючи чисті кольори: жовтий, червоний, синій, зелений. Його дуже приваблювала декоративність. Часто композиція і картина написані не натурально, а умовно – красиво [21, 25].

Дуже декоративні та святкові за колоритом натюрморти М. Сарьяна, який перебував під впливом А. Матісса і П. Гогена. Він намагався знайти власну техніку, не використовуючи в роботі чужу. За допомогою простих засобів, хотів домогтися найбільшої виразності, як-от, прибрати півтони.

У своїй творчості близьким до кубістів був О. Купрін: натуру він зображував так, щоб її геометрична форма була прозора і зрозуміла. Усі предмети виконувалися схематично, спрощено. Лаконічні контури і їх об'єми зображувались гранично. Художник свідомо порушував форму предмета, деформував її. Великі площини в картині заповнюють одна одну, утворюючи додаткові ділянки кольору, і так виходить глибина. Натюрмортам О.Купріна властиве прагнення до узагальнення і в колірному рішенні картини. Загальна гармонія картини загадується наперед, підпорядковуючи все. Стиль автора створюють декоративність і підкреслену площинність композиції, прості кольори, спрощені контури, форма предметів [25].

Імпресіоніст Поль Сезанн також цікавився натюрмортом, але, безумовно, після пейзажу (Дод. А, рис. 3, 4). Проблема простору в його творчості – головна. Митець стверджував, що продовжувати імпресіонізм немає сенсу. Він стверджував, що це призведе до безвихідного становища – до абстракції.

Аналіз творів художників жанру натюрморту показав, що митці пензля велику увагу звертали на процес художньої інтерпретації форми в натюрморті. Для декоративної стилізації вони всі предмети зображували спрощено, схематично, поєднуючи чисті, прості кольори.

1.2. Технологічний процес виконання натюрморту «Східні солодощі»

Оскільки саме декоративний натюрморт став темою дослідження у рамках випускної кваліфікаційної роботи, то і в творчій частині було вирішено на своєму досвіді спробувати прийоми стилізації на прикладі натюрморту. Навчаючись в університеті мені завжди подобалися завдання щодо композиції на стилізацію форми. Натюрморт, як жанр образотворчого мистецтва дає величезні можливості для декоративної стилізації, адже стилізація це – узагальнення і виділення ознак форми предмета. Хотілося б написати натюрморт в стилі великих майстрів живопису О.В. Купріна, П. Сезанна, М. Сар'яна, І.І. Машкова [16]. Художник може змінювати предмет в будь-якому

щаблі і робити це засобами образотворчого мистецтва, як це робили митці декоративного живопису. У ході роботи були підібрані різні варіанти композиційних рішень натюрморту та використано різні прийоми стилізації форми предметів.

Спочатку проходила підготовча робота виконання ескізів для дипломної роботи. Я виконувала їх на невеликих форматах, потім керівник уважно подивився, і схвалив їх. Спираючись на натуру вирішувалося завдання остаточного компоновання предметів. Мій останній ескіз створювався на основі натурального матеріалу (Дод. А, рис. 1).

На мою думку, дуже важливо в роботі – це вибір формату. Визначення його залежить від задуму художника. З вивченого досвіду можна зробити деякі висновки. Відомо, що квадратний формат створює враження стійкості, статичність композиції. Горизонтально формат використовують при зображенні широкого панорамного простору. Вертикальний формат сприяє створенню враження урочистості. Необхідно знайти рішення в площині картини, намагатися врівноважити ритм композиції [31]. Керівник схвалив один з моїх запропонованих варіантів. Нами було обрано вертикальний формат.

Потім робилася перша стадія роботи на полотні – колірна розкладка за моїм ескізом. На першій розкладці важливо закрити все полотно і зробити тональні і кольорові відношення, на яких трималася задумка, з'ясувати кольорові ритми. Я зробила багато етюдів, які виконувала в різній колірній гаммі, на деяких змінила освітлення та колорит.

На другому етапі роботи акриловими фарбами знайдені основні колірні відносини, зроблено перехід до більш детального опрацювання деяких частин (підпорядковуючи їх загальному) (Дод. А, рис. 2).

Тіньові частини залишалися заповненими фарбою. Перший план пророблявся ретельно, ніж задній (за законами композиції), як одне із завдань декоративного рішення форми дуже обмежено використовувалася в вирішенні цієї постановки.

Упродовж роботи виникали складності: колірні рішення деяких частин композиції. У процесі роботи виникли деякі питання щодо вибору колірних і тонових відношень.

Третій етап – завершальний, підпорядкування ідеї натюрморту розстановка важливих акцентів, додавання роботі завершеності. З самого початку роботи над полотном було поставлення завдання зробити образ натюрморту кольором, довести роботу над полотном до більшої довершеності образу. Були застосовані відомі прийоми кольору, для більшого ефекту декоративності використовувалися яскраві кольори. Щоб прийти до доброго результату, перероблювала багато матеріалу, ескізів.

У роботі було на меті показати наскільки великі можливості для творчої реалізації людини в рішенні задач по стилізації, композиції, колірному відношенню до декоративного натюрморту. Об'єкти зображення підбиралися в традиційній тематиці Сходу цілеспрямовано, щоб не відволікати увагу від декоративної складової (Дод. А, рис. 3).

Розділ 2.

Методика навчання декоративного натюрморту в умовах закладу загальної середньої освіти

2.1. Аналіз педагогічного досвіду навчання дітей декоративного натюрморту в закладах загальної середньої освіти

Образотворче мистецтво в закладах загальної середньої освіти, як і інші навчальні предмети, має свої характерні риси, специфіку, особливості, розроблений курс навчання (відповідно до вікових особливостей учнів) та ін. Образотворче мистецтво є предметом, де основний складник змісту освіти – емоційно-ціннісне відношення до світу, власне сприймання, усвідомлення та ставлення до явищ, об'єктів світу, що оточує [30].

Нині існує багато навчальних програм з образотворчого мистецтва, затверджених Міністерством освіти і науки України, а також авторських, які розроблені відповідно до міністерських. Дослідження попередніх програм й тих, які використовують зараз у закладах загальної середньої освіти, показав, що теми уроків в одних – обираються згідно з завданнями опрацювання образотворчої грамоти, в інших – відповідно до тематики практичних та творчих робіт. В їх систематичності відсутній взаємозв'язок, що робить педагогічну роботу вчителя та навчальну діяльність учнів на уроці невпорядкованими та хаотичними [32, 38].

Сьогодні в закладах загальної середньої освіти простежується широкий спектр уроків з образотворчого мистецтва. В залежності від мети, завдань, навчальних методів, результатів та інших критеріїв, вчителі образотворчого мистецтва в основному проводять заняття у таких формах уроків: опанування грамотою з образотворчого мистецтва, вивчення мистецьких творів, проведення аналізу художнього твору або явища в мистецтві, створення творчої роботи учнями самостійно, виконання роботи з образотворчого мистецтва колективно,

проведення інтегрованого уроку, де на основі образотворчого мистецтва простежується зв'язок декількох видів мистецтв [3].

Заняття в закладах загальної середньої освіти мають свої особливості та різняться на відміну від інших. Враховуючи вікові особливості учнів, педагог повинен давати дітям можливість максимально зануритися в світ мистецтва, з яким багато випускників згодом пов'язують своє життя (забезпечення образотворчими матеріалами, наочними посібниками та ін.). Загальновідомо, що більшість дітей підліткового віку дуже люблять малювати. Перший аспект роботи – профорієнтація. Ми частіше говоримо про профорієнтацію на технічні професії. Однак в області мистецтва вона також необхідна. Вчитель має можливість повністю використовувати свою педагогічну кваліфікацію і творчий потенціал, передати свої знання і вміння підростаючому поколінню [32].

Завдання вчителя полягає в тому, щоб залучити учнів до постійної роботи над собою і розвитку своїх здібностей [15]. Знання та навички, набуті в закладах загальної середньої освіти учні часто застосовують при оформленні стінгазет, допомоги в оформленні свят. Також багато випускників вибирають художні ЗВО або будь-яким чином пов'язані з образотворчим мистецтвом [22].

Одне із головних завдань при викладанні образотворчого мистецтва – розвиток в учнів початкових, елементарних навичок декоративного живопису, живопису з уяви, з натури, по пам'яті та вміння використовувати їх у навчальній роботі.

Знайомство школярів з декоративним мистецтвом у закладах загальної середньої освіти відбувається ще у першому класі (вивчення художнього розпису та кераміки). Потім поступово, із року в рік, знання доповнюються і закріплюються, а уміння і навички, здобуті у наступних класах навчання, школярі використовують в творчих композиціях [32].

На заняттях з декоративного натюрморту вчителі зосереджують увагу на розвитку в учнів естетичного сприйняття предметів, явищ, емоційного ставлення до них, на формуванні в школярів розуміння краси, гармонії

колірного багатства дійсності, розвитку колірному зору, художньо-образної пам'яті, творчої активності, художніх здібностей, уяви і фантазії, навчанні учнів практичним умінням і навичкам роботи фарбами, ознайомлення дітей з теоретичними основами живопису (холодні, теплі кольори, колорит тощо), ознайомленні з творчістю видатних художників минулого і сьогодення [15].

Для повного усвідомлення і розуміння законів, що вивчаються на уроках малювання необхідно вивчати їх не тільки на прикладі натюрмортів, а й декоративної стилізації предметів. Тому заняття з декоративного живопису для учнів важливі як спосіб розуміння законів стилізації і колірної рівноваги [22]. Обов'язково зосередити увагу школярів на аналізі та спрощенні речей і предметів, навчити розуміти їх будову, розрізняти пропорції. Учні повинні вміти складати зі стилізованих складників єдину особисту композицію.

В педагогіці бракує визначення теоретико-методологічних основ організації роботи в закладах загальної середньої освіти як складової діяльності вчителя образотворчого мистецтва. У роботі над декоративним натюрмортом можна навчитися засобами кольору, ритму об'єднувати різні предмети, бачити не тільки окрему річ на ізольованому тлі, а й предмети в їх взаємозалежності [14].

Щоб успішно навчити учнів малювати декоративний натюрморт, треба правильно розвивати в них образне мислення і творчі здібності, учитель повинен розуміти особливості дитячого малюнку.

Особливу увагу школярів зосереджують на вмілому, виразному використанню ритму, гармонійності кольорових відносин, зорового рівновагу форм і кольору в декоративних роботах.

2.2. Методичні особливості навчання декоративного натюрморту в закладах загальної середньої освіти

Загальновідомо, що заняття мистецтвом, творчістю, розвивають у дітей індивідуальність, оригінальне бачення світу. На їх основі можна планувати роботу, яка буде відповідати соціально-культурним рисам та якостям того чи іншого регіону, традиціям і умовам конкретного закладу загальної середньої освіти, можливостям та інтересам різних груп учнів, їх батьків, педагогів [34].

Розвиток системи закладів загальної середньої освіти неможливий без серйозного концептуального програмно-методичного забезпечення діяльності як усього блоку освіти дітей, так і діяльності кожного творчого об'єднання. Цілі і завдання останніх зобов'язані відображати загальну стратегію розвитку, основні домінанти та принципи педагогічної діяльності, головні змістові лінії роботи [32, 34].

Художні сюжети декоративного натюрморту людина завжди співвідносить у свідомості, однак у дитини це співвідношення має особливий характер, який швидше на рівні форми, а не змісту. Тому, при вивченні декоративного натюрморту, слід звертати увагу не тільки на розкриття творчої спадщини художника, але й на історичне середовище в якому він жив і творив (принципи природовідповідності, культуровідповідності), адже знання біографії автора, його творчості, процесу творіння висвітлюють твір мистецтва розширюють та поглиблюють його розуміння [22].

У процесі вивчення декоративного натюрморту у закладах загальної середньої освіти варто забезпечити міжпредметні зв'язки, наприклад, з краєзнавством, українською літературою та історією. Переваги краєзнавства у тому, що вивчаються не якісь віддалені явища, а ті, котрі відбувалися на рідній землі. Вчинки і подвиги земляків хвилюють і вчать. Особливості рідного краю визначаються саме побутом, природою, економікою, характером господарювання, культури, мистецтва. Можемо стверджувати, що в юнацькому віці діти цікавляться історичними подіями. Тому необхідно розвивати в них вміння дивитися на твори декоративного натюрморту з позиції історико-функціонального аспекту вивчення мистецтва. Його мета – показати співіснування творчості митця і його твору в певну історичну епоху. При цьому

варто розкривати і соціально-політичну, і естетичну суть визначених історичних явищ [13, 30].

При виконанні декоративного натюрморту можна відштовхуватися від натурального варіанту постанови, стилізуючи предметний світ, пов'язуючи його форму не з власне локальним кольором, а з правилами конструкції колориту. Є не обов'язковим працювати згідно з академічними канонами живопису. У полі зору залишаються конструктивний початок, розшифровка форми, а потім застосовуються закони кольорознавства [18, 20].

Доведено, що важливою складовою щодо вивчення декоративного натюрморту є наочні матеріали. Тому що більшість інформації (більш ніж 80 %) людина отримує за допомогою зорових відчуттів, а менше 10 % – за допомогою слуху. Людина запам'ятовує з побаченого 40%, з того, що почула – 20 %, а одночасно того, що побачила і почула – 80% інформації. Зважаючи на ці дані, ми бачимо, що у дидактичному процесі синхронно зі словесними методами потрібно використовувати наочні, які, спираючись на різні способи спостереження процесів, предметів і дій, впливають на зорове сприйняття. Відомий факт: наочне пізнання випереджає словесне на генетичному рівні [10, 32].

Наочність – універсальний метод та засіб навчання і виховання, який відображає різноманіття визначених явищ, предметів навколишнього світу; організовує спостереження і сприйняття учнями реальної дійсності; стимулює пізнавальну і заохочує творчу активність, підвищує цікавість до навчання [32].

Композиційна конструкція ліній, контурів, їх рух і взаємодія з плямою – дуже важлива у декоративному натюрморті. Допускається застосування візерунків, орнаментів як аплікативного складового фрагмента декоративного натюрморту. Завдяки цим новим завданням розвиваються композиційні навички. Ще однією відмінною особливістю в декоративному натюрморті є фактура [17].

Існує кілька способів постанови декоративного натюрморту:

1. Площинне, коли відбувається узагальнення повітряної та лінійної перспективи.
2. Локальне рішення кольору, підсумовуючи колір і тон.
3. Конструктивне, коли в будь-якій формі необхідно побачити насамперед структуру, формоутворення.
4. Орнаментальне, коли предмет перетворюється в деталь орнаменту, мереживо.
5. Образне, коли відбувається переробка реалістичного зображення в образ.

Основне завдання в декоративному натюрморті – стилізація не лише предметів, їх характеру та форми, а й кольору, полутонів, тонів. Залежно від такої стилізації допустиме застосування різних декоративних матеріалів, як-от, аплікації.

Таким чином, ми бачимо, що на відміну від реального натюрморту, в декоративному стилізовані предмети можуть змінювати свій характер, колір та власну перспективу. З композиції, яка створена грамотно, неможливо прибрати жодного елемента, щоб не порушити її цілісності. Це можна довести, якщо провести дослідження з картинами видатних митців живопису, наприклад, А. Матісса, І. Машкова [16]. Якщо прикрити якийсь елемент в картинах, то композиція міняє зміст, вона лишається цілісності. Кожна, навіть мала, частина знаходиться в творі не випадково. Вона відіграє виразну роль. Щоб реконструювати певну історичну епоху, стиль, відтворити певний настрій, потрібно використати динаміку і статику, симетрію і асиметрію.

У декоративному живописі будь-яка композиція будується на певних переконаннях: або на вертикалі домінуючого об'єкту, або на його самотній красі. Таким чином, у творі обов'язково повинен фігурувати лейтмотив, який акумулює навколо себе всі наступні елементи декоративної композиції в монолітне ціле.

Головне завдання в декоративному живописі – стилізація предметів. Але полегшити форму зовсім не означає збіднити її, тому що коли художник

прибирає другорядні деталі, тим акцентує увагу на найвиразніших якостях предмета.

При розробці методики навчання декоративного натюрморту ми намагались виділити її основні моменти. Враховуючи специфіку викладання декоративного натюрморту у закладах загальної середньої освіти, нами був зібраний комплекс організаційних форм, принципів, методів та прийомів досліджування мистецьких творів, основна мета котрих – розширення сфери свідомості учнів шляхом виховання почуттів, особистісних оцінок, смаків, ідеалів.

В основу методики увійшли:

- 1) спрямованість на основні структурних компонентів декоративного живопису;
- 2) дослідження історії виникнення творів декоративного натюрморту;
- 3) аналіз з інтонаційної та образної точки зору творів декоративного натюрморту;
- 4) виявлення характерологічних складових та гармонічних якостей «мови» твору;
- 5) зв'язок з навчальними предметами, іншими видами мистецтва;
- 6) спрямованість на емоційне, чуттєве сприйняття та засвоєння культури;
- 7) застосування категорій естетики в оцінці декоративного мистецтва;

Методика покликана реалізувати завдання в закладах загальної середньої освіти під час вивчення учнями декоративного натюрморту. Відповідно до цього нами розроблена комплекс навчально-методичних завдань:

- 1.Активізація цікавості учнів до образотворчого мистецтва шляхом дослідження творчої спадщини відомих митців.
- 2.Виховання естетичних смаків за допомогою доведення історичної та ідейно-художньої цінності складової художніх творів.
- 3.Врахування вікових та індивідуально-психологічних особливостей учнів та забезпечення особистісно-діяльнісного підходу до вивчення декоративного натюрморту.

- 1.Розвиток мистецтвознавчого аналізу декоративних творів.
- 2.Залучення учнів до вивчення звичаїв, традицій, історії, мови українського народу шляхом вивчення і творчого опрацювання декоративного натюрморту.

Розвиток уяви, творчості та вміння вирішення композиційної постанови та стилізації в учнів у процесі виконання декоративного натюрморту [34].

Підсумовуючи вищезазначене, можна зазначити, що методика навчання декоративного натюрморту у закладах загальної середньої освіти передбачає поступове ускладнення завдань естетичного оцінювання навколишньої дійсності.

Відповідно до методики, нами розроблено та організовано під час проходження виробничої (педагогічної) практики на базі КЗ Ізмаїльської міської ради «Дитяча школа мистецтв ім. С.О. Малаховського» (10.02.2020 р. – 23.03.2020 р.) мистецький захід «Осінній декоративний натюрморт» (Дод. В).

ВИСНОВКИ

Зацікавленість до образотворчого мистецтва у людини виховують з дитинства. Прихильність і любов до нього виникає за сприяння батьків, вихователів, вчителів та викладачів. Вони вчать нас розуміти і відчувати унікальний та безодній світ художника, а крізь нього – красу оточуючого світу.

Великий педагогічний та соціальний потенціал образотворчого мистецтва дозволяє реалізувати виховні завдання індивідуального розвитку школярів, продуктивно розвивати чуттєву, емоційну і пізнавальну сфери, модернізувати, удосконалювати й впорядкувати знання, розвивати художні таланти, формувати естетичні попити та захоплення. Мистецтво впливає на моральний світ учня, залучаючи до емоцій людини, стимулює схильність та сприйняття прекрасного, розвиває образне мислення, асоціативну пам'ять, творчу уяву. Перетворюючись на капсулу для думок, ідей та відчуттів, воно одухотворяє інші сфери осягнення, розширює та поглиблює духовне життя кожної людини [32].

З метою реалізації всіх освітніх, навчальних, виховних завдань програма з образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти, як було вже зауважено, окреслює чотири види шкільних занять: бесіди про мистецтво, малювання на сюжетні теми, малювання з натури та декоративне малювання. За своїми специфічними особливостями заняття з образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти чіткою мірою виділяються від інших. Але, спільно з цим, існують загальноприйняті вимоги до навчальних предметів, серед яких обов'язково виділяють на перше місце врахування вікових особливостей учнів.

Натюрморт не завжди є улюбленим жанром у творчості школярів. Не всім дітям захопливе життя речей, їх власників, природа зображуваних предметів. Результат творчості учнів залежить безпосередньо від педагога. Щоб натюрморт був гарно поставлений, він повинен торкнутися почуттів дітей. Найбільше вдаються постановки декоративного характеру, де змінюють форми, колір предметів і речей, котрі збагачують візерунком. Декоративний натюрморт

можна виконувати не тільки у тривіальному, плоскому вигляді, використовуючи графічні і живописні матеріали, але й в матеріальному, – за допомогою різних фактур, залучаючи у роботу різні матеріали: папір, тканину .

Звісно, це означає, що кожен педагог зобов'язаний давати учням можливість якнайбільше поринути в світ мистецтва. Дуже важливі і готовність до творчого прояву дитини, і здібності, хист, таланти кожного, а також резерви і можливості закладу загальної середньої освіти. Завдання вчителя полягає в тому, щоб навчити школярів постійно працювати над собою, розвивати особисті здібності.

Дослідження процесу розвитку творчих здібностей учнів на заняттях у закладах загальної середньої освіти дало змогу прийти до висновку, що це – доволі складний, багатофазний процес. Він реалізовується в процесі створення ескізів до натюрморту і проводиться в декілька етапів.

Було встановлено, що творчі здібності, таланти – це усвідомлене володіння прийомами образотворчої діяльності, яка заснована на художньо-виразних засобах. У процесі розвитку композиційних умінь відбувається вдосконалення навичок, які залежать від складності суб'єктивних якостей особистості, від методики проведення вправ, навчання при виконанні практичних робіт, ситуації, знання обов'язків.

У ході роботи були **вирішені завдання**, визначені на початку:

1. Проаналізовано наукову літературу за темою дослідження, виявлено сутність та особливості декоративного натюрморту.
2. Простежено становлення і розвиток декоративного натюрморту в різні історичні періоди.
3. Здійснено аналіз образотворчих аналогів і прообразів авторської композиції. Використовуючи аналітичні уміння, з'ясовано художні якості натюрморту, композиції, визначено вплив технологічних аспектів, що дозволило виконати і реалізувати ідейну концепцію автора, підібрано потрібні засоби експресії та виразності у власній мистецькій практиці.

4. Досліджено особливості процесу творчого пошуку над авторською композицією, що стимулювали визначення нового творчого завдання та варіантів його вирішення.

5. Визначено прийоми декоративної стилізації форми в живописі натюрморту, завдяки яким зображення набуває ознак декоративності і сприймається оригінальним мотивом.

6. Виділено змістову складову навчання основам декоративного живопису учнів в закладах загальної середньої освіти (розвиток відчуття композиції, уяви, творчих потенціалів) та визначено прийоми стилізації загальнодоступні дітям на заняттях з образотворчого мистецтва, а саме: декоративне узагальнення об'єктів, які зображують використовуючи цілу ланку схематичних прийомів зміни форми, тональних і кольорових взаємозв'язків.

У ході дослідження по темі кваліфікаційної роботи була виконана творча робота на тему «Східні солодощі».

Для створення творчої частини дипломної роботи на тему «Натюрморт «Східні солодощі» та методика навчання декоративного натюрморту учнів закладів загальної середньої освіти » була взята технологія акрилового живопису.

Дана пошукова робота була спрямована на процес дослідження розвитку творчого потенціалу та оригінальних здібностей учнів на заняттях з вивчення декоративного натюрморту в закладах загальної середньої освіти. Таким чином, дослідні та методичні матеріали з проблеми дослідження, а також творча частина з ескізами натюрмортів, можуть представляти інтерес для викладачів закладів загальної середньої освіти, де питання вивчення прийомів стилізації форми в натюрморті актуальне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авсяян О. А. Натура и рисование по представлению. Учебное пособие. Москва, 1985. 152 с.
2. Андрущенко Т. ХХІ століття – час утворення України української. Образотворче мистецтво. Науково-методичний журнал. Харків, 2005. № 4. С. 6–7.
3. Вахрамєєва Г. І. Декоративний живопис: методичні вказівки до лабораторних занять. Навчально-методичне видання. Луцьк, 2016. 24 с.
4. Власов В. Г. Стили в искусстве. СПб., 2010. Т.2. 480 с.
5. Вожов Н.Н. Композиция в живописи. М.: Искусство,
6. Волкотруб И.Т. Основы комбинаторики в художньому конструюванні. Київ: Вища школа, 1986. 159 с.
7. Вукелич В. Европейский натюрморт. М.: МЭО, 2000. 360 с.
8. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. М.: Просвещение, 1991. 92 с.
9. Гардин Е.Н. Очерки истории искусства. М.: Дрофа, 2004. 397 с.
10. Горин К.К. Преподавание изобразительного искусства. М.: ИПК, 2003. 312 с.
11. Дагдьян К.Т. Декоративная композиция. Ростов: Феникс, 2010. 307 с.
12. Данилейко В. Маричевський М. Відсвіти Арти. Артанія, 2005. №1. С. 3–6.
13. Декоративний натюрморт – стилізація форми і кольору. URL: <http://faqukr.ru/mistectvo-ta-rozvagi/96140-dekorativnij-natjurmort-stilizacija-formi-i-koloru.html> (дата звернення: 06.04.2020).
14. Декоративный натюрморт. URL: <http://artisthall.ru/zanyatiya-zhivopisyu/dekorativnyj-natyurmort/> (дата звернення: 23.03.2020).

15. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії. Київ: АПН України, Ін-т педагогіки і психології професійної освіти, 2007. 302 с.

16. Картины известных художников – Яркие личности в искусстве. URL: <http://www.artcontext.info/pictures-of-great-artists/55-2010-12-14-08-01-06/550-jorj-brak.html> (дата звернення: 23.04.2020).
17. Колмыкова Н. В. Дизайн: композиция, пластика, графика, колористика: учебное пособие. М.: КДУ, 2010. 154 с.
18. Кошаев В.Б. Декоративно-прикладное искусство: Понятия. Этапы развития: учебное пособие для студентов вузов. М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2010. 272 с.
19. Красюк І. О. Нариси з історії розвитку художньої освіти на Україні і ХІХ – на початку ХХ ст.– КР.: Видавничій дім, 2012. – 233 с.
20. Лещенко М. Зарубіжні технології підготовки учителів до естетичного виховання. Київ: Асмі, 2016. 192 с.
21. Мастера натюрморта / Авт. Сост. Г.В. Дятлева. – М.: Вече, 2002.
22. Методика преподавания изобразительного искусства в школе: Учебник для студентов художественно-граф. факультетов пед. институтов. М.: Просвещение, 1980. 239 с., ил.
23. Михайленко В. Є., Прищенко С. В. Стилiзацiя природних форм у графiчному дизайнi та рекламi: формотворчi аспекти. Технiчна естетика i дизайн, 2012. Вип. 11. С. 121–129.
24. Пабло Пікассо. URL: <https://xreferat.com/47/1840-1-pikasso-pablo.html> (дата звернення: 17.04.2020).
25. Ромашкина Н. А. Технические и композиционные особенности натюрморта в этюде в творчестве русских художников первой половины ХХ века. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tehnicheskie-i-kompozitsionnye-osobennosti-natyurmorta-v-etyude-v-tvorchestve-russkih-hudozhnikov-pervoy-pолоviny-hh-veka> (дата звернення: 23.03.2020).
26. Руденко І. Інтерактивний розвиток фантазії учнів. Відкритий урок: розробки, технології, досвід, 2006. № 17 /18. С. 46-51.

27. Русских Ж. Л. История развития и становления натюрморта как вида изобразительного искусства. URL: <http://e-koncept.ru/2015/75260.htm> (дата звернення: 12.04.2020).
28. Скрипник Г. А. Історія українського мистецтва: том 5. Мистецтво ХХ століття. Київ, 2007. 148 с.
29. Сніжко В. Мистецтво як етноідеологія. Артанія, 2004. № 6. С. 10 – 13.
30. Ульянова Н.С. Формирование эмоциональной культуры младших школьников на занятиях по изобразительному искусству. Искусство в школе. СПб, 2006. С. 73 – 75.
31. Устин В. Б. Композиция в дизайне. Учебное пособие. А С Т: Астрель, 2016. 239 с.
32. Федун С.І. Розробки уроків образотворчого мистецтва : Методичний посібник для вчителів. Вінниця : Нова книга, 2004. 64 с.
33. Филатова Л.П. Интерпретация образа как средство развития художественного восприятия учащихся. Искусство в школе. СПб, 2008. С. 4 – 8.
34. Хорошев Е. Теорія композиції. Поп арт. URL: http://teoriacomп.narod.ru/pop_art.html (дата звернення: 12.04.2020).
35. Щучук В. В. Сучасний український натюрморт: проблема співвідношення традиції і новаторства. URL: <http://www.stattionline.org.ua/iskystvo/97/16754-suchasnij-ukraïnskij-natyurmort-problema-spivvidnoshennya-tradicii-ta-novatorstva.html> (дата звернення: 12.04.2020).
36. Харламов И.Ф. Педагогика : Учеб. пособие. М.: Юрист, 1997. 512 с.
37. Шабалина З.П. Домашняя учебная работа школьников. Москва., 1985. 95 с.
38. Яцюк О.Г. Компьютерные технологии в художественном образовании. Искусство в школе. СПб, 2008. С. 60-62.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. 1. Ескіз натюрморту «Східні солодоці»

Рис. 2. Підбір відтінків фарб. Корикування ескізу. Нанесення півтонів.

Рис. 3. Завершена робота. Натюрморт «Східні солодощі»

Додаток Б

Рис. 1. Кузьма Петров-Водкін. «Ранковий натюрморт»

Рис. 2. Мартен Буллема де Стомме. «Натюрморт з кубком-наутілусом»

Рис. 3. Поль Сезанн. «Натюрморт з черепом»

Рис. 4. Поль Сезанн. «Натюрморт. Глечик та фрукти»

Рис. 5. Анрі Матісс. «Натюрморт з устрицями»

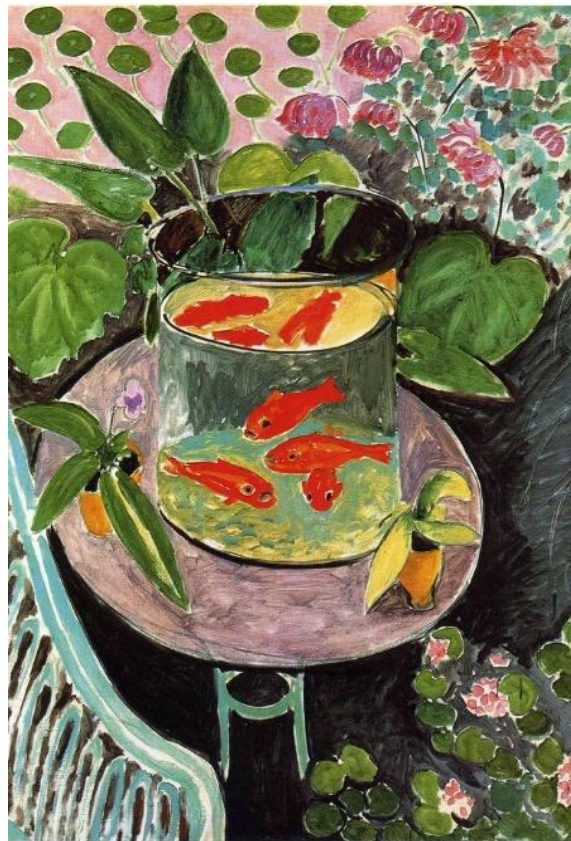

Рис. 6. Анрі Матісс. «Червоні рибки»

Рис. 7. Пабло Пікассо. «Натюрморт з мандаліном та тістечком»

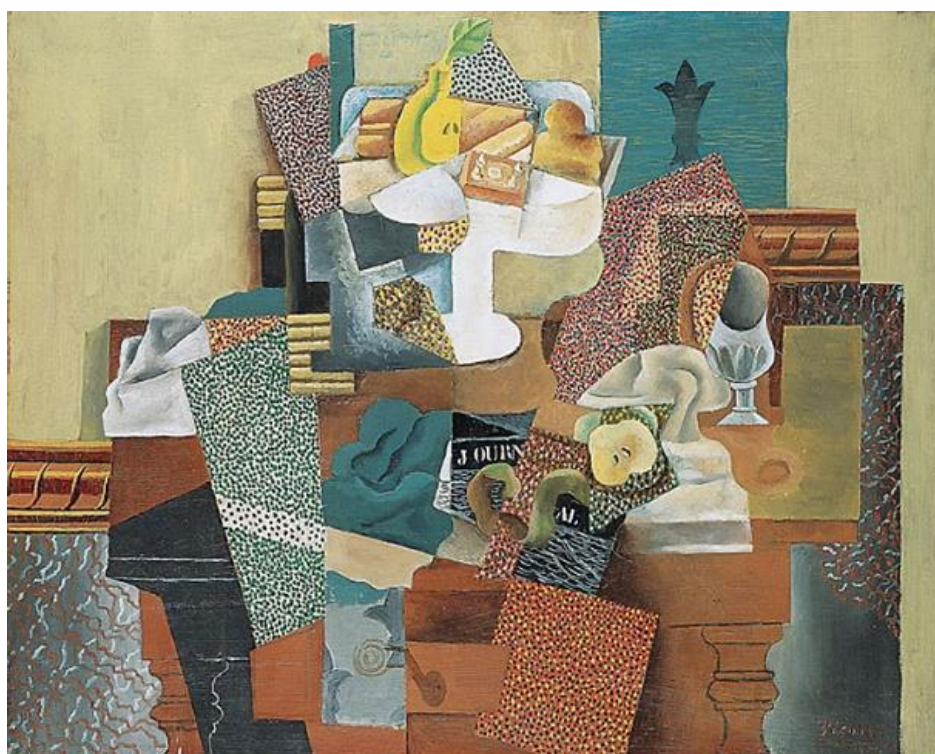

Рис. 8. Пабло Пікассо. «Натюрморт з фруктами на столі»

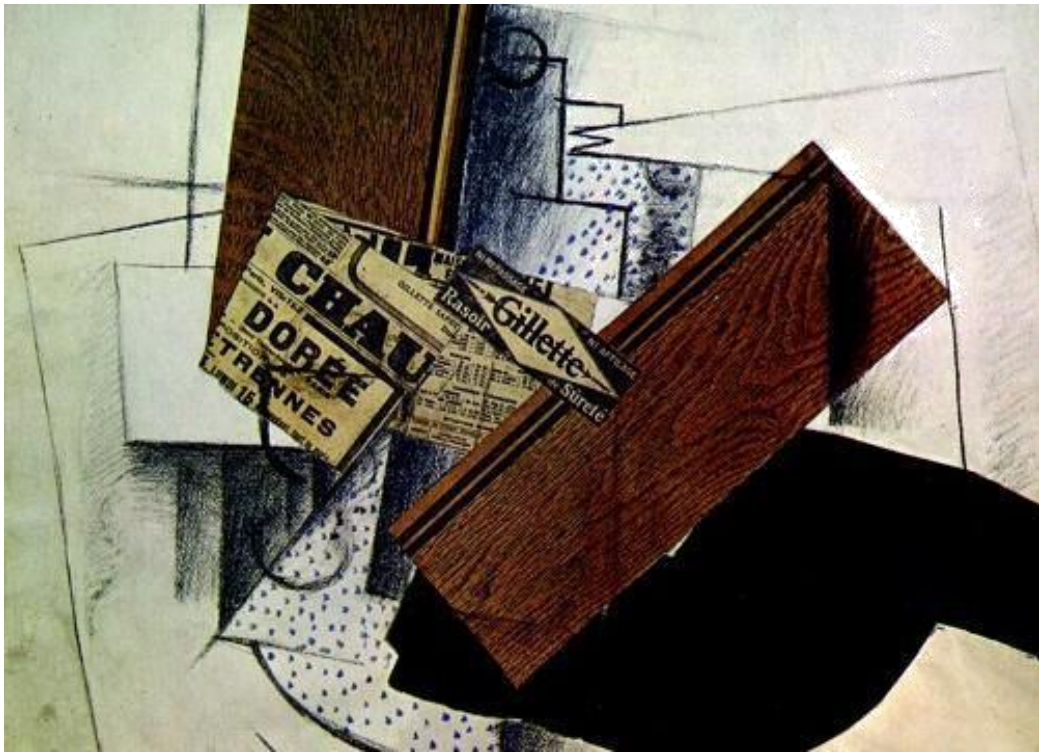

Рис. 9. Жорж Брак. «Натюрморт на столі»

Рис. 10. Жорж Брак. «Круглий стіл»

Рис. 11. Петро Кончаловський. «Червоний піднос»

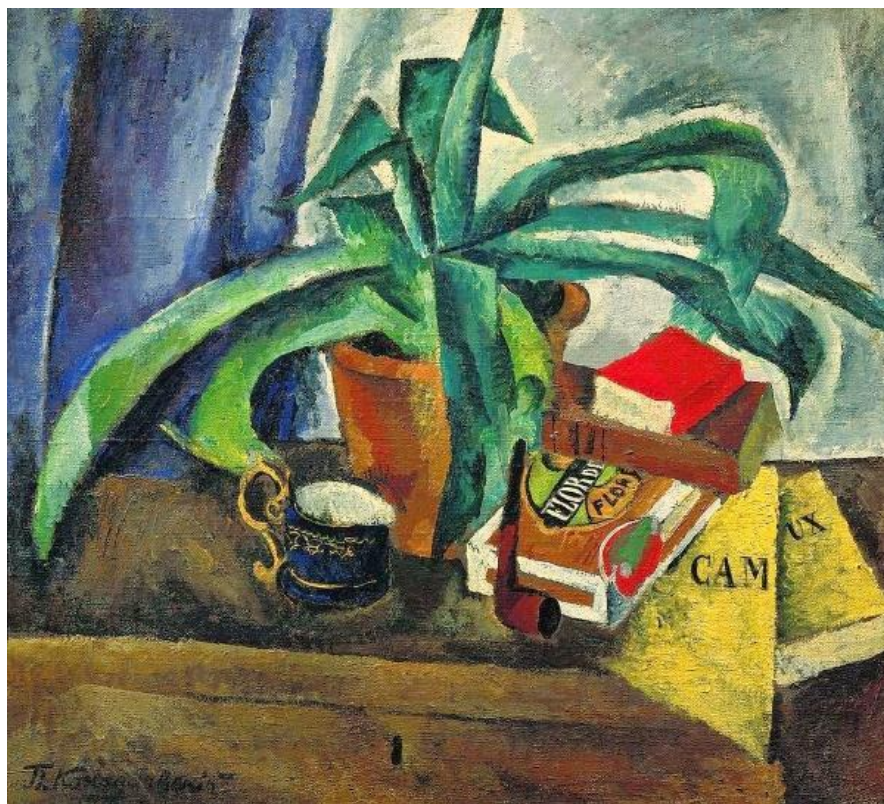

Рис. 12. Петро Кончаловський. «Агава»

Рис. 13. Сальвадор Далі. «Живий натюрморт»

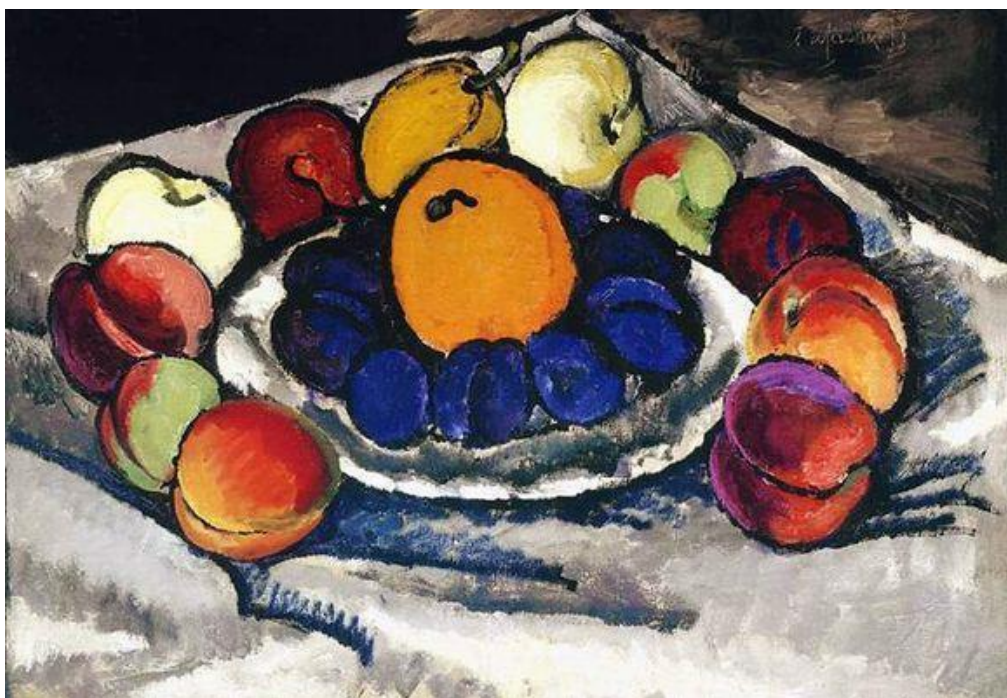

Рис. 14. Ілля Машков. «Сині сливи»

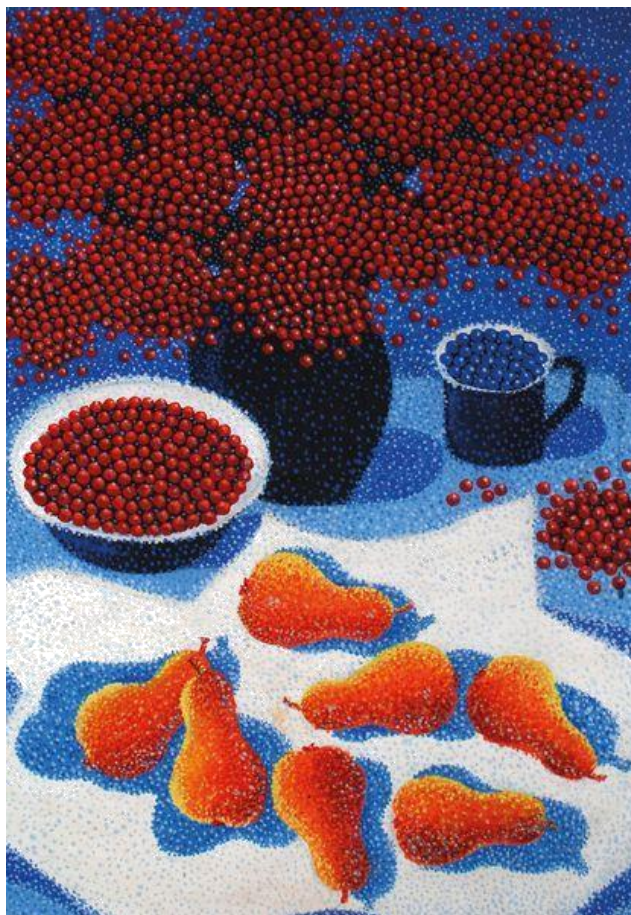

Рис. 15. Олександр Валента. «Груші»

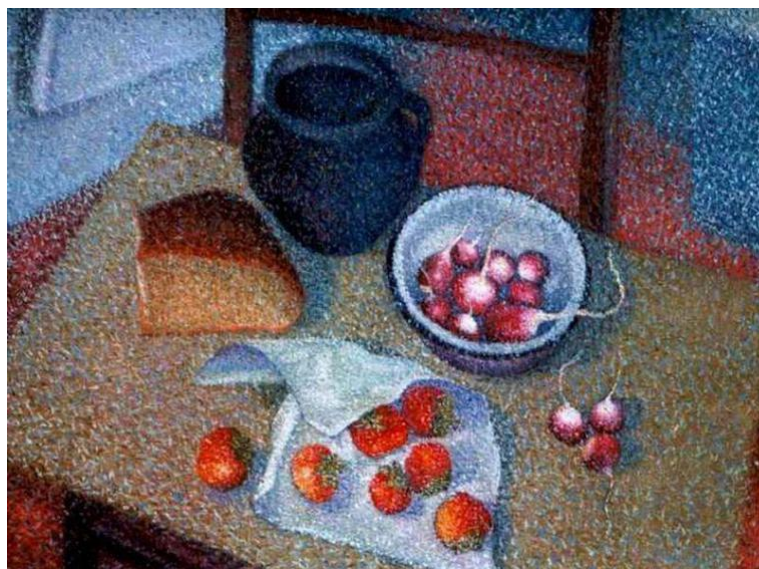

Рис. 16. Олександр Валента. «Натюрморт з редисом»

Рис. 17. Джорджо Моранді. «Прості речі»

Рис. 18 Пітер Артсен. «М'ясна лавка»

Рис. 19. Ян Давидс де Хем. «Розкішний натюрморт з папугою»

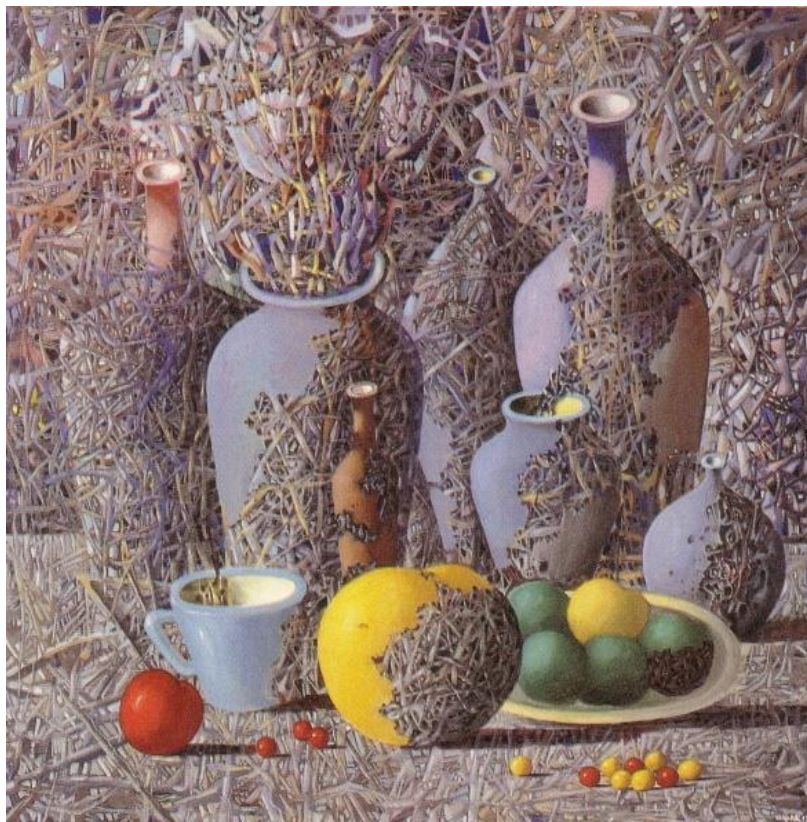

Рис. 20. Іван Марчук. «Натюрморт»

Рис. 21. Декоративный натюрморт

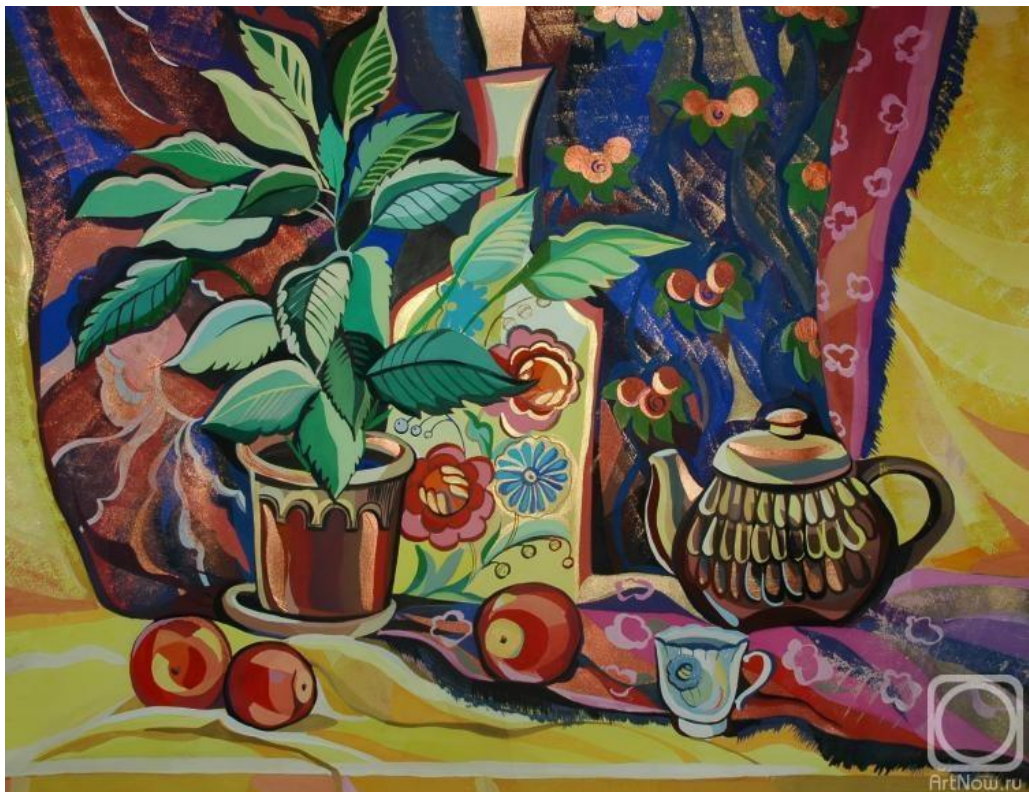

Рис. 22. Національний декоративний натюрморт

Рис. 23. Трансформація декоративного натюрморту

Рис. 24. Орнамент у декоративному натюрморті

Додаток В

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Факультет педагогіки і психології

Кафедра образотворчого мистецтва

Навчально-виховний мистецький захід

Організація мистецького заходу

«Осінній декоративний натюрморт»

назва заходу

Мета заходу:

Навчальна: сформувати в учнів вміння оцінювати твори мистецтва з естетичної точки зору, розповісти дітям що таке історичний екскурс декоративного натюрморту, дати поняття про «локальний колір, «зумовлений колір», «декоративний натюрморт».

Розвивальна: підвищити творчу та пізнавальну активність, фантазію, уяву учнів, розкриття творчого потенціалу дітей, розуміння форми.

Виховна: викликати інтерес до техніки декоративного малювання, і до навколишнього світу .

Форма проведення заходу — позакласний, позаурочний, загальношкільний, районний, , зарубіжний, груповий, гуртковий, майстер-клас.

План сценарію позакласного заходу

№ з/п	Етапи проведення заходу
1.	ступна частина: розкриття теми, цілей і завданням майстер-класу, місту заняття і його очікувані результати.

2.	мотивація діяльності: гра «Скринька».
3.	теоретична частина: історичний екскурс становлення декоративного натюрморту, композиційні принципи декоративного натюрморту.
4.	практична частина: пояснення послідовності виконання завдання, іти приступають до майстер-класу, під керівництвом учителя до виконання роботи.
5.	кульмінація творчого процесу: показ робіт.
6.	зведення підсумків: кольорова мініатюра.

ХІД ПРОВЕДЕННЯ

1. Вступ.

Доброго дня Всім! Сьогодні така чудова погода, сонечко гріє. Готові попрацювати творчо?

Я сподіваюсь на Вашу активність, готовність працювати творчо.

Всім удачі, творчого запалу!

2. Мотивація діяльності.

А тепер до Вашої уваги загадка :

На стіл поставлю глечик,

Айстри донесу ,

Тарілки Петриківки

Юрбою всі складу.

Розведу яскраві фарби,

Майстерно подивлюся,

Оберу локальний колір,

Радісно всміхнусь

Тож відгадайте, чого навчити я вас берусь.

- Відповіді до загадки криється тема нашого майстер-класу. Яка вона?

Гра «Скринька».

- Відкрийте, візьміть подарунок, кожен скажіть , що взяли зі скриньки.
- Котрий з жанрів образотворчого мистецтва поєднує ці речі?

3. Теоретична частина.

У натюрморту, як жанру образотворчого мистецтва є багатовікова історія. Предмети на різні тематики (історія, побут), які малювали, зображували ми зустрічаємо ще в часи античності та середніх віків. Голландські і фламандські художники XVII ст. сприяли тому, натюрморт виділився в окремий жанр .

Натюрморт в перекладі з французької мови означає «мертва натура». Декоративний натюрморт – це зображення предметів у спрощеній формі. Він поширився у к. XIX ст. – поч. XX ст. У ньому головну роль має як художник творчо відтворить дійсність, що оточує, висвітлить своє ставлення.

Діти ,давайте подивимось декоративні натюрморти відомих художників.

1. Анрі Матісс – фовіст.
2. Поль Сезанн – імпресіоніст.
3. Пабло Пікассо – спрощував предмети до геометричних фігур.

Натюрморт перетворюється в декоративний таким чином:

Стилізація – умовність – декоративність.

Як досягається стилізація в декоративному натюрморті

1. Об'єкт оброблюється за допомогою фантазії. Можна переробляти форму: збільшувати, зменшувати, витягувати.
2. Деякі умовності можна допустити: заломити форму.
3. Показувати в натюрморті перспективу .
4. Підбір кольорів – дуже важливий аспект.

4. Практична частина.

Щоб створити «Декоративного натюрморту» нам знадобиться :

- 1 аркуш паперу (формат А-4);
- олівець, кисті, гуаш,гумка;
- клей ПВА;
- палітра, баночка з водою;

1. Спочатку на папері малюємо лінію столу, де буде розміщений натюрморт, а також вазу.
2. Треба поєднати точки ескізу вази.
3. Малюємо еліпси. Еліпси малюємо рівно.
4. Малюємо інші об'єкти натюрморту –фрукти, драпіруємо.
5. Кола розмальовуйте темним рожевим, у місцях стику – світлими.
6. Вазу розмалюйте коричневими відтінками.
7. Розмальовуємо яблука в світлих відтінках.
8. Малюємо сливи відтінками бордового.
9. Щоб робота була більш яскрава, додаємо яскраві лінії – обводимо контури, нам знадобляться клей, чорна гуаш.
10. Гляньмо діти на кінцевий результат.

5. Кульмінація процесу.

Це неперевершено діти! У нас вийшли дуже гарні натюрморти .
Ви дуже старалися, як добре що всі зорієнтувались і до всього підійшли творчо!

6. Підведення підсумків.

Наш натюрморт «Вам сподобалось?».

Дуже сподобався . Спасибі.

Діти ,спасибі Вам за творчій підхід ,та активність!

Наочність: репродукції видатних художників: Пабло Сезанна, Пабло Пікассо, Анрі Матісса, приклади декоративного натюрморту.

Література:

1. Даглідиян К.Т. Декоративная композиция. Ростов: Феникс, 2010. 307 с.
2. Декоративний натюрморт – стилізація форми і кольору. URL: <http://faqukr.ru/mistectvo-ta-rozvagi/96140-dekorativnij-natjurmort-stilizacija-formi-i-koloru.html> (дата звернення: 06.04.2020).
3. Декоративный натюрморт. URL: <http://artisthall.ru/zanyatiya-zhivopisyu/dekorativnyj-natyurmort/> (дата звернення: 23.03.2020).